

SWEDSECS DISCIPLINNÄMND

BESLUT 2020-09-22
2020:55SwedSec Licensiering AB
Licenshavaren**BESLUT**

Disciplinnämnden meddelar licenshavaren en varning.

SKÄLBakgrund

Licenshavaren är anställd som rådgivare hos ett anslutet företag och innehavare av aktiv licens hos SwedSec Licensiering AB ("SwedSec").

Företaget har anmält att licenshavaren har överträtt sitt kreditmandat, haft brister i sin kreditberedning och inte dokumenterat uppdatering av kundkännedom i företagets särskilda system för kundkännedom.

Med hänvisning till företagets anmälan har SwedSecs disciplinutskott överlämnat ärendet till disciplinnämnden och föreslagit att licenshavaren meddelas en varning.

Företaget har anfört i huvudsak följande:

Licenshavaren har arbetat i företaget sedan 2006. Ärendet initierades efter att beslutsfattare i företagets kreditdelegation känt en otrygghet i licenshavarens handläggning av krediter. Det gjordes därför stickprov på några av hans kreditupplägg. Därvid och vid efterföljande utredning framkom ett antal brister under 2018 och 2019.

Kreditmandat och kreditberedning

Företaget har funnit att licenshavaren i två av sex genomförda stickprov har fattat kreditbeslut över sitt kreditmandat. I det första fallet har han överskridit sitt kreditmandat om 250 000 kr med 27 000 kr. I det andra kontrollerade kreditärendet har han överskridit sitt kreditmandat för blacolån med 197 000 kr. Detta strider mot företagets regelverk som tydligt beskriver vilket mandat han har att förhålla sig till.

Enligt företagets regelverk ska beslutsunderlag även innehålla en bedömning av kreditrisk och analys av affären vilket tillsammans utgör grunden i kreditberedningen.

Beslutsunderlaget ska också ge en samlad bild av kreditberedningen samt den totala risken i den aktuella ansökan. Företagets stickprov och utredning visar att licenshavaren har brustit i att bedöma och analysera kreditrisker i sin hantering. Kredithantering brister även i förhållande till att företaget vid kreditgivning ska eftersträva fullgoda säkerheter såvida det inte är uppenbart onödigt, såsom vid mindre konsumtionskrediter eller tillfälliga krediter till kredittagare med särskilt god återbetalningsförmåga. Vidare har licenshavaren lämnat förhandsbesked till kund innan kreditbeslut fattats. Företagets bedömning är att licenshavaren inte har agerat i överensstämmelse med företagets värderingar, uppförandekod samt gällande kreditregelverk. Med anledning av det inträffade har licenshavaren tills vidare fråntagits sitt kreditmandat.

Uppdatering av kundkännedom

Företaget har gjort sex stickprov på licenshavarens hantering och uppdatering av kundkännedom i samband med utbetalning av nya krediter och kan konstatera att han i fem av sex kundärenden brustit i hanteringen och uppdateringen av kundkännedom, då dessa inte dokumenterats i företagets systemstöd. Syftet med kundkännedom är att företaget ska ha så god kännedom om sina kunder och deras affärer att företaget har möjlighet att undvika och agera mot misstänkt penningtvätt och finansiering av terrorism. Åtgärd för att uppnå kundkännedom ska dokumenteras i företagets särskilda system för kundkännedom. Alla andra sätt att hantera uppgifter om kundkännedom strider mot företagets regelverk.

Företagets regelverk och rutiner avseende uppdatering av kundkännedom är klart och tydligt utformade. Det finns därför inte skäl att avvika från företagets regler på det vis licenshavaren har gjort. De dokument som han bifogat sitt yttrande till SwedSec förändrar inte företagets inställning att han brustit i att följa företagets regelverk. Ett av skälen till kravet på dokumentation av kundkännedom är att handlingarna och uppgifterna ska vara enkla att ta fram och identifiera för annan än den som är ansvarig handläggare. Det saknar därför betydelse att licenshavaren själv tror sig ha god kännedom om kunderna och därför bedömt att det inte funnits skäl att dokumentera uppgifterna i enlighet med företagets regelverk. Företaget har vid stickprovskontroller inte funnit uppdaterad Känn-Din-Kund i företagets systemstöd vilket strider mot företagets rutiner om hur uppdatering och dokumentation av Känn-Din-Kund ska genomföras. Detta tydliggjordes särskilt i e-postmeddelande till licenshavaren i juli 2019. Med anledning av det inträffade har företaget tilldelat licenshavaren en varning.

Allmänheten förväntar sig att företaget och dess medarbetare uppträder professionellt och etiskt, samt följer gällande lagar, föreskrifter och andra regler. Det är av yttersta vikt att företagets medarbetare inte agerar på ett sätt som gör att förtroendet för företaget och finansbranschen kan ifrågasättas. Syftet med företagets arbetssätt och tillhörande instruktioner är att säkerställa att all verksamhet bedrivs inom ramen för gällande regelverk

och i enlighet med sund kreditgivning och god sed. En viktig förutsättning för att uppnå detta är att varje medarbetare följer de instruktioner och det arbetssätt företaget arbetat fram.

Reglerna om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism är centrala för att förhindra att finansiella företag utnyttjas för detta ändamål. Licenshavarens underlåtenhet att uppdatera kundkännedom har utsatt företaget för risk att ha medverkat till penningtvätt och finansiering av terrorism. Dessutom har licenshavarens handlande medfört risk för ingripande av tillsynsmyndighet och för att företagets anseende skadas. Licenshavaren har därigenom allvarligt åsidosatt vad som ålegat honom i tjänsten.

Företaget har trots överträdelsena fortsatt förtroende för licenshavaren. Han kommer med anledning av det återkallade kreditmandatet inte att arbeta med kreditberedning i företaget. Företaget ställer krav på förhöjd kreditkompetens innan ett beslut om nytt kreditmandat kan aktualiserats.

Licenshavaren har erkänt att han överskridit sitt kreditmandat vid ett tillfälle, men bestritt övriga anmälda regelöverträdelser. Han har anfört i huvudsak följande:

Anmälan avser perioden augusti 2018 till juni 2019. Han har arbetat på ett kundcenter sedan den 4 september 2018 och innan dess arbetade han ca 1,5 år på ett annat kontor som företagsrådgivare. Där fick han högt betyg av kontorschefen för sina insatser. En del kunder som anmälan berör har han träffat på kontor eller vid företagsbesök respektive gemensamma företagsträffar. Arbetet på kontor har hjälpt honom att skaffa sig ett gott lokalsinne när det gäller företagsaffärer. Inga företag där krediter beviljades har hamnat i en obeståndssituation eller blivit misstänkta för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Under sommaren 2019 har han till och med bistått bolånegruppen efter förfrågan från kontorschefen. Arbetet i första linjen innebär att påbörja lånelöfte, bolåneupplägg och räntehandlingar. Under alla hans år på företaget har han varit en lojal medarbetare som har levt upp till företagets värderingar.

Kreditmandat och kreditberedning

I anmälan anges bl.a. att ärendet initierades efter att beslutsfattare i kreditdelegationen känt en otrygghet i hans handläggning av krediter, att företagets kreditanalytiker fått i uppdrag att göra stickprov och att kreditmandatet återkallats. Det här påståendet stämmer inte med händelser som skett på hans kontor. Stickprov gjordes först efter hans ansökan om tilldelning av ett högre kreditmandat. Han ansökte om detta för att det skulle vara till godo både för hans arbetssituation och kontoret som helhet. Efter stickprovskontrollerna har hans ansökan om ett högre kreditmandat avböjts. Hans chef har konstaterat att han har bra kreditkompetens och att vissa brister lätt kan åtgärdas om han hanterar en kredit i taget. Han har också under våren 2019 tagit licensieringstestet för bolån, vilket styrker hans kompetens rörande kreditgivning och regelverk. På hans arbetsplats har flera medarbetare varit sjukskrivna och flera medarbetare har bytt arbetsplats. Tiden för kredithantering har varit otillräcklig. Under

januari till maj 2019 stod han för ca en fjärdedel av alla utbetalda krediter på kontoret, trots att han var tvungen att svara i telefon 75 procent av sin arbetstid.

Företagets påstående om överskridande av kreditmandat stämmer inte helt. Han erkänner att han överskridit sitt kreditmandat i ett fall med 27 000 kr. I det andra kontrollerade kreditärendet har han i beräkningen för företagskunden tagit hänsyn till kundens preliminära bokslut för 2018, där de materiella anläggningstillgångarna hade ökat. Han skrev klart och tydligt i promemorian att värdet i dag på anläggningstillgångarna ligger på 5 969 tkr plus kreditfordringar på 615 tkr. Han bestrider också påståendet om brist i dokumentation av kassaflöde. Företagskunden hade drivit verksamhet i enskild firma innan den ombildades till ett nystartat aktiebolag. Han var i sin redovisning tydlig med att kassaflödet hade baserats på bokslut som kunden redovisat i enskild firma. Vad avser anmälda brister i riskbedömningen har han såsom säkerheternas värden och obestånd alltid tagit hänsyn till både bolagets generalsäkerhet, företagshypoteks värde, borgenärer och deras privata ekonomi. Saknades det värde för företagshypotek har han i stället granskat om det finns övervärden i den privata fastigheten som bör kunna täcka det exponerade beloppet och möjligheter för att kund hittar en ny anställning. De flesta företagskrediter har en amorteringstid mellan ett och tre år. Avvikelser i kreditpromemorians kundpropåer som t.ex. olika räntor i kreditpromemorian kontra den faktiska räntan beror på marknadskonkurrens. Efter kreditbeviljning och dokumentutskick har kunden prutat på räntekostnader. I analysen, för ett namngivet ramverk för mätning och styrning av lönsamhet, har de alltid haft en lönsamhet högre än 20 procent och på så sätt uppfyllt företagets krav. Han har aldrig gett förhandsbesked till kund innan företagets kreditdelegation fattat beslut i ärendet, som det påstås i anmälan. Kund har fått besked om beviljad kredit först efter att kreditdelegationen har godkänt krediten. – Allt är dokumenterat i kredit-PM.

Med fullt ansvar har han följt företagets regelverk för kreditgivning och sett till att riskbedömning skett omsorgsfullt i enlighet med koncernens kreditpolicy och gällande instruktioner. Kreditprövning har anpassats efter varje enskilt fall och han har under alla sina år i företaget hanterat ärenden enligt god kreditgivningssed och regelverk. Han har inhämtat de uppgifter som behövs för att bedöma nuvarande och framtida återbetalningsförmåga. Under kreditberedningen för företag har han tagit fram relevanta faktaunderlag, kassaflödesanalyser, säkerhetsbedömningar och verksamhetsrisker och dokumenterat allt i kredit-PM samt övrigt beslutsunderlag.

För att ge kunder god service har han, som en av de mest erfarna medarbetarna på kundcenter, erbjudit sin kompetens till kontorschefen när det gäller hantering av leasing- och avbetalningskrediter. Det har inneburit att nästan alla typer av sådana ärenden i första hand har slussats till honom för att ge kunder snabba besked och för att behålla dem i företaget. Detta har godkänts av kontorschefen. Företaget har kunnat behålla många kunder tack vare hans löfte om att hantera ärenden snabbt och eventuellt erbjuda förmånligare villkor än konkurrenterna. Hans chef har i juni 2019 uppgett att han är en fantastisk rådgivare som ger exemplarisk service till företagets kunder.

Han känner sig trygg och kompetent i kreditgivningsprocessen. Företaget har inte haft kreditförluster och berörda företag har inte hamnat på obestånd. Han har tillräcklig kunskap, erfarenhet och kompetens för att sätta samman, bevilja, förmedla företagskrediter och att ge professionella samt ekonomiska råd.

Arbetet på kontoret har kännetecknats av högt tempo, hög personalomsättning och sjukfrånvaro samt brist på kreditkompetens. Han har upplevt att han särbehandlats och att det råder en tystnadskultur på arbetsplatsen, vilket rimmar dåligt med företagets värderingar. Som ett resultat av hanteringen har han varit långtidssjukskriven. Arbetsförhållandena har markant förbättrats sedan årsskiftet, sedan nya chefer tillträtt sina tjänster.

I anmälan har företaget angett att hans kreditmandat har återkallats, dock har hans chef ansett att han får fortsätta med kredithanteringen i väntan på att få mandatet tillbaka. Under pågående process blir det väldigt svårt för honom att arbeta med krediter.

Uppdatering av kundkännedom

Han har haft god kännedom om sina kunder och deras affärer. I alla anmälda fall handlar det om välkända och trogna kunder som inte har någon koppling till misstänkt penningtvätt eller finansiering av terrorism. Vid varje tillfälle i kundmötet har han ställt de relevanta frågorna till berörda kunder och registrerat i kundmöteshistoriken att kunderna kommit in med kreditansökan. De relevanta frågorna om kunden har samlats in på rätt sätt och enligt företagets rutiner. Av materialet framgår tydligt att hans handlande inte har medfört risk för att företagets anseende skadas då beslutsprocessen har grundats på information om företags återbetalningsförmåga, säkerhets- och verksamhetsrisker. – Ett av de fem ärendena påbörjades i början av oktober 2018, då han gjorde kundkännedomen, men beslutet fattades först i januari 2019. I tre av de fem ärendena var de senaste Känn-Din-Kund uppdaterade med de senaste uppgifterna, som han fick av kunderna, och ungefär två till tre månader gamla. Enligt hans uppfattning fanns det inget behov av uppdatering eftersom alla relevanta uppgifter om kundens verksamhet redan fanns och bekräftats av kunden. Insamlat kundmaterial finns kvar i databasen. Kundsvaren har dokumenterats delvis i en PM och delvis i Känn-Din-Kund. Där anges det klart och tydligt att han har haft god kännedom om kunderna och deras affärer. Dokumentationen var enkel att ta fram och identifiera också för någon annan än den som handlagt ärendet. Två andra medarbetare som har granskat kredithanteringen har inte funnit några brister. De två medarbetarna har med sina påskrifter på skuldebrev styrkt kravet på dokumentation av kundkännedom och därefter betalat ut krediter.

Han är väl medveten om att uppdatering av kundkännedom är av stor vikt vid kredithantering och hans agerande har inte utsatt företaget för risk att medverka till penningtvätt eller finansiering av terrorism. Han har inte uppmärksammat någon misstanke om oegentligheter och alltid försökt att säkerställa att det inte finns tvivel om penningtvätt eller terroristfinansiering. Uppgifterna om bolag, verklig huvudman, information om PEP,

sanktionskontroll, verksamhet i ett högriskland m.m. har kontrollerats genom kreditupplysning och allmän bolagsinformation hos Bolagsverket.

Under alla hans år i den finansiella branschen har han alltid utgått från företagets regelverk genom att säkerställa att affärerna står i överensstämmelse med företagets värderingar, uppförandekod och kreditpolicy, känt stor lojalitet och förtroende för företaget samt varit stolt över att arbeta där. Han brinner för affärer. Vidare känner han sig väldigt trygg och kompetent i kreditgivningsprocessen eftersom han har tillräcklig kunskap och erfarenhet för att sammansätta, bevilja och förmedla företagskrediter samt ge råd. En meddelad varning av SwedSec skulle vara oproportionerligt i förhållande till vad han brustit i.

Överväganden

Ingen av parterna har begärt muntlig förhandling. Disciplinnämnden har tagit del av handlingarna i ärendet.

Disciplinnämnden gör följande bedömning.

Kreditmandat

Företaget har anmält att licenshavaren har överskridit sitt kreditmandat vid två tillfällen. Han har erkänt att han i det första kreditärendet har överskridit sitt mandat. Detta strider mot företagets kreditregler, vilka grundar sig på lag och Finansinspektionens regler. I det andra kreditärendet har han bestritt att han överskridit sitt kreditmandat och lämnat en förklaring, som företaget inte har bemött. Uppgift står mot uppgift och disciplinnämnden finner att utredningen inte ger tillräckligt stöd för företagets påstående i denna del.

Kreditberedning

Företaget har i sin anmälan rörande kreditberedning gjort gällande brister avseende bl.a. dokumentation av kassaflöde, riskbedömningen, förhandsbesked innan beslut fattats och ofullständiga kredit-PM. Licenshavaren har bestritt att det funnits brister och lämnat förklaringar till sin hantering rörande de anmälda regelöverträdelserna. Mot det licenshavaren anfört har företaget inte visat att han brutit mot de av företaget åberopade reglerna.

Uppdatering av kundkännedom

Genom företagets och licenshavarens uppgifter är det utrett att han i flera fall inte dokumenterat uppdaterad kundkännedom i företagets särskilda system för kundkännedom. Även om de aktuella krediterna hanterats korrekt enligt kreditregelverket avseende registrering m.m. i kundmötessystemet och han haft god kännedom om kunderna, innebär inte detta att åtgärderna för att uppnå kundkännedom dokumenterats på föreskrivet sätt i det särskilda systemet för kundkännedom, vilket företaget tydliggjort i ett e-postmeddelande till

licenshavaren. Som företaget anfört – och som följer av Finansinspektionens föreskrifter – ska dokumentationen vara enkel att ta fram och identifiera också för någon annan än den som handlagt ärendet. Licenshavaren har genom sin hantering överträtt företagets interna regler, vilka grundar sig på lag och föreskrifter.

Disciplinnämnden finner således sammantaget att licenshavaren vid ett tillfälle överskridit sitt kreditmandat samt vid flera tillfällen underlåtit att dokumentera uppdaterad kundkännedom i företagets särskilda system för kundkännedom. Hans agerande innebär att viktiga och centrala regler har överträtts. Disciplinnämnden delar utskottets bedömning att påföljden bör bestämmas till en varning.

På disciplinnämndens vägnar

Ann-Christine Lindeblad

I nämndens beslut har deltagit justitierådet Ann-Christine Lindeblad, justitierådet Petter Asp, bolagsjuristen Mats Beckman, direktören Kajsa Lindståhl och f.d. chefsjuristen Jan Persson.